

Mokslo tyrimo darbo:

Praeivių žuvų būklės tyrimai Vakarų Lietuvos upėse

Sutartis su AAA AM Nr. 4F10-65, 2010-06-04

Santrauka

Praeivių žuvų populiacijos būklės tyrimai 2010 metais buvo atliekami 8 Vakarų Lietuvos upių baseinų (Minijos, Jūros, Akmenos-Danės, Šventosios (Pajūrio), Bartuvos, Dubysos, Smiltelės ir Šyšos) 34 tyrimų stotyse. Darbo ataskaitoje pateikti 2010 m. tyrimų duomenys, palyginant juos su ankstesnių metų tyrimų rezultatais, aprašomos pagrindinės lašišinių žuvų populiacinės charakteristikos, pateiktas 2005-2010 metų tyrimų rezultatų apibendrinimas bei rekomendacijos kitam programos etapui.

Lyginant su 2009 metais, vidutinis lašišinių žuvų jauniklių gausumas atskirų upių baseinuose 2010 metais krito ženkliai – nuo 2 kartų Minijos upės baseine iki 6 kartų Šyšos upės baseine. 2010 metais labai aukštas gausumo lygis (>20 ind./100 m²) buvo fiksuotas tik Bonalėje ir Pragulboje, tuo tarpu kai 2009 metais tokių stočių buvo net 11. Aukščiausios gausumo reikšmės 2010 metais fiksuotos Bartuvos baseine, Pragulboje - 28,7 ind./100m² ir Danės baseine - Bonalėje - 26,38 ind./100m², kituose tirtuose baseinuose vidutinis tirtų stočių lašišinių žuvų gausumas buvo labai žemas ir svyravo tarp 0,22 ir 11,93 ind./100m².

2010 metais natūralaus neršto lašišų 0+ (*Salmo salar*) jauniklių aptikta tik Dubysos baseine 3 tyrimų stotyse (Lapišėje ir Dubysos upėje dviejose tyrimų stotyse) ir Šventosios upėje ties Laukžemės gyvenvietėje. Lašišų jauniklių sutinkamumas 2010 metais buvo kiek didesnis - jų rasta 8 stotyse – 13,59% visų praeivių monitoringo ir veisimo darbų vertinimo stočių. 2009 metais lašišų sutinkamumas buvo kiek žemesnis – 9,76% stočių, tačiau 2010 metais jauniklių gausumas yra nedidelis ir varijuoja nuo 0,42 iki 2,79 ind./100 m².

2010 metais žuvivaisos darbų efektyvumas pagal populiacijos gausumą tirtose upėse buvo labai įvairus. Lašišinių žuvų pagauta visose tyrimų vietose. Žuvivaisos darbų efektyvumas buvo geras Žvelsoje (lašišos jaunikliai, Minijos baseinas), Šiušyje (šlakio jaunikliai, Minijos baseinas), Agluonoje ir Šešuvyje (šlakio jaunikliai, Jūros baseinas). Kitose tirtose lašišų ir šlakių jauniklių leidimo vietose jauniklių gausumas buvo žemas, fiksuotas ir labai žemas bendras lašišinių žuvų jauniklių gausumas.

Hidrologinės sąlygos nerštinei migracijai ir nerštui 2010 metais buvo palankios ir šiemet lašišinių žuvų neršto intensyvumas tirtose upėse 2010 metais buvo aukštesnis nei 2009 metais bei pasiekė daugiamečių vidurkį. Nerštaviečių panaudojimo padidėjimas bendrai visuose baseinuose

rodo, kad 2010 metų lašišinių žuvų reproduktorių banda, atplaukusi į Nemuno, intakų baseinus buvo daug stipresnė nei 2009 metais.

Apibendrintai galima pasakyti, kad pagal 2010 metų tyrimų rezultatus, lašišinių žuvų populiacijų būklė Vakarų Lietuvos upėse reikšmingai nepasikeitė tačiau 2009 metų neršto karta (generacija) yra silpna ir visų upių baseinų populiacijų papildymas tos kartos (generacijos) žuvimis bus mažesnis.